

КАЛІГРАФІЧНІ ХВИЛИНКИ – ОДНА ІЗ ФОРМ УДОСКОНАЛЕННЯ ГРАФІЧНИХ НАВИЧОК ПИСЬМА

Рожнова В.М., Демидчик Г.С.

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

Досліджено одну з форм удосконалення каліграфічного письма – каліграфічні хвилинки та особливості їх проведення в початкових класах. Вивчено досвід провідних вчителів-методистів.

Ключові слова: письмо, каліграфічні хвилинки, вимоги до графічних навичок.

Постановка проблеми. Навчання каліграфічного письма і систематична робота над формуванням почерку учнів – одне з головних завдань школи. Роль графічних навичок у навчально-виховному процесі надзвичайно велика, оскільки без оволодіння графікою не можливе вивчення будь-якого навчального предмета. Тому розвиток мовлення та навички каліграфічного письма є «вічними» завданнями, які покликана розв'язувати початкова школа.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Успішному розв'язанню цих завдань сприяють ряд дисертаційних досліджень Н.М. Боднар, Н.Н. Волоскова, В.О. Ілюхіна та ін.

Методиці навчання каліграфії велику увагу в свій час приділяли П.О. Градобоев, В.С. Горбач, Ф.З. Греков, І.Є. Євсєєв, І.Є. Кирей та ін. Педагогічні та психологічні умови навчання каліграфії розробляють С.В. Гур'янова, М.К. Щербакова та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак дослідниками висвітлено питання формування навички каліграфічного письма, ефективні методи і методичні прийоми навчання письма, причини і шляхи подолання недоліків у письмі учнів, тоді як систематична робота з удосконалення умінь писати красиво, каліграфічно у 2-4 класах є актуальною і водночас недостатньо розробленою. Окремі аспекти проблеми удосконалення графічних навичок письма розкрито в дослідженнях методичного характеру В.А. Трунної, І.В. Цепової, М.І. Чабайовської, Н.М. Боднар та ін.

Мета статті. Метою нашої статті є визначення ролі, місця і змісту каліграфічної хвилинки як однієї з форм удосконалення графічних навичок письма учнів 2-4 класів.

Виклад основного матеріалу. Навчання письма – дуже складний процес, що вимагає безупинного напруженого контролю. Його результативність значною мірою залежить від рівня розвитку мислення дитини, її пам'яті, зорового й орієнтаційно-просторового сприйняття.

Письмо – це «система умовних лінійних (графічних) знаків для передавання тих чи інших елементів мови». Сама «мова є знаковою системою відносно дійсності, а письмо – це знакова система відносно звукової мови (отже, письмо – це знаки знаків)» [6]. І цією системою повинні оволодіти молодші школярі відповідно до затверджених «Єдиних зразків каліграфічного письма цифр, українських і російських букв та їх з'єднань» [2].

Починаючи з 2 класу, здійснюється перевірка сформованості графічних навичок: форми, розміру, нахилу, поєднання літер; культури оформлення письмової роботи, швидкості письма і враховується в оцінці письмової роботи учнів [4] (табл. 1).

Дотримання норм за кожним із названих параметрів оцінюється двома балами (в сумі буде 12 балів). За незначне відхилення від норми за тим чи іншим параметром знімається 1 бал, за значне – 2 бали.

Таблиця 1

Вимоги до графічних навичок

Прізвище, ім'я учня	Швидкість письма	Графічні навички				Культура оформлення роботи	Оцінка за каліграфію, швидкість письма і культуру оформлення роботи	Оцінка за грамотність
		форма літер	розмір літер	нахил літер	поєднання літер			

Джерело: [4]

З метою удосконалення навички письма вчитель застосовує різні форми роботи (письмо під такт, під диктовку, з коментуванням, різні види списування, письмо на класній дошці) з обов'язковою вимогою до учнів: писати каліграфічно. Все це набуває особливого значення для поступового опанування учнями безвідривного письма і скоропису [5].

Зупинимось на одній із вправ, яка називається «Хвилинка каліграфічного письма».

Ця вправа проводиться на кожному уроці української мови в 2-4 класах протягом 6-8-хвилин. В цей час діти вправляються у письмі букв, їх поєднань, слів, речень і зв'язних текстів [3].

Основним завданням вправ з каліграфії має бути детальніша робота над формами всіх літер алфавіту, над різними видами їх з'єднань у міру складності написання, вдосконаленням усіх якостей письма (нахил, лінійність, рівномірність елементів), а також прискоренням його темпу, пов'язаного з формуванням безвідривного і ритмічного написання складів, невеликих слів і т. ін. До того ж, ця робота передбачає формування у школярів культури оформлення письмових робіт (розміщення слів на рядку; дотримання поля, абзаців, акуратності виправлень тощо) [3].

Вправи з каліграфічного письма у 2 класі проводяться однаково для всіх учнів. У 3 і більше у 4 класі вони мають індивідуальний характер. Для каліграфічних хвилин пропонується у 2 класі до двох рядків.

У 2 класі здійснюється повторення графічного зображення літер та їх поєднання спочатку за генетичним методом, пізніше – за алфавітом. Надалі 3-4 класи на основі перевірки учнівських робіт, враховуючи допущені помилки у з'єднаннях і написанні букв, учитель пише зразки букв, буквосполучень й окремих слів, речень, у зошитах учнів, за якими вони й вправляються в письмі. Саме з таких технічних вправ розпочинається урок української мови. Під час розгляду письма запланованих букв та окремих їх сполучень слід обов'язково коментувати написане, звертаючи особливу увагу учнів на структуру і назву кожного елемента, букви в цілому, способи поєднання букв.

Завдяки повсякденним, хоч і короткочасним вправленням письмо стає для дітей цікавішим і

менш стомливим. Крім того, систематичні вправлення дають змогу зосередити увагу учнів і вчителів на щоденному формуванні техніки письма.

Як показує практика шкільного навчання, каліграфічні хвилини можна зробити змістовнішими, цікавими, якщо наповнити їх необхідною лексичною, орфографічною й мовленнєвою діяльністю [5]. Досвідчені вчителі намагаються ефективно використовувати час, відведений на каліграфічну хвилину, тому буква ними вводиться не в будь-яке слово, а в те, що містить орфограму, яка вивчалася на попередньому уроці чи уроках.

Так, заслужений учитель України, викладач-методист Київського педагогічного коледжу А. Мовчун пропонує поглиблювати, наприклад, лексичну роботу на цьому етапі уроку. Вводиться буква в слово і з'ясовується його лексичне значення, розглядається етимологія слова як важливий засіб формування інтересу до мови. Етимологічна робота зі словом надає кожній каліграфічній хвилині неповторності, підвищує пізнавальну активність учнів [5].

Вчитель – методист Політехнічного ліцею НТУУ «КПІ» м. Києва Т.П. Хоменко пропонує хвилини каліграфії на основі творів Василя Сухомлинського зі збірки «Всі добрі люди – одна сім'я», які вправлятимуть дітей не тільки у правильному написанні літер та їхніх з'єднань, а й вчитимуть бути добрими, чемними, шанобливими у ставленні до старших, викликати співпереживання, співчуття, бажання прийти на допомогу тому, хто в біді. Бажано ці хвилини каліграфії проводити після ознайомлення з творами Василя Сухомлинського на уроках розвитку мовлення та позакласного читання [7].

Б б Бб ба бі бе бр тб зб

Бажання трудитися – то найдорожча знахідка.

Завдання: визначити частини мови; записати транскрипцію слова **бажання**.

В в Вв Вив вч вс мв нв яв

Вивчи азбуку – навчись читати. Уміти меш читати – з кожним днем розумнішатимеш.

Завдання: підкреслити дієслова; підібрати слова, близькі за значенням до слова **азбука**.

Г г Гг Гу аг гд сг ог

Гудуть вони по-бджолиному, але меду не приносять.

Завдання: підкреслити букви, що позначають голосні звуки; поділити для переносу слова гудуть, приносять.

Вчителька початкових класів Шимковецької ЗОШ І-ІІ ступенів Т. П. Буркацька, щоб розвивати у дітей бажання, потребу каліграфічно писати,

застосовує на уроках нестандартні каліграфічні хвилини. На них розвиваються не тільки навички каліграфічного письма, а й творча уява дітей, зв'язне мовлення. Використовуючи матеріал цих каліграфічних хвилин, учитель повторює вивчений матеріал, дає творчі завдання [1].

А а в ал ам ва на

Абетка азбука алфавіт

Наука в ліс не веде, а з лісу виводить.

· Поділити слова на склади;

· Зробити звуко – буквенний аналіз слова азбука;

· Підібрати слова із звуком а.

Б б бл об бж бу еб

Хліб батон булка

Скласти речення із словом хліб.

Диктант.

У хлібину вкладена праця багатьох людей.

· Зробити звуко-буквенний аналіз слова праця;

В в вл во вк вс ва

Мова воля слава

Поставити запитання до слів.

Диктант.

Сонячне проміння залило землю теплом і світлом.

· Зробити звуко-буквенний аналіз слова воля;

· Виписати слово, в якому звуків менше, ніж букв;

· Поділити слова на склади.

У період удосконалення навичок письма учні під керівництвом учителя формується власний почерк, виробляються практичні навички зразкового письма в зошиті й на класній дошці, засвоюються прийоми правильного накреслення літер, раціонального поєднання їх під час запису слів і речень.

Висновки і пропозиції. Необхідність такого підходу до удосконалення навички каліграфічного письма очевидна: протягом літніх канікул діти часто втрачають стабільність у формуванні початкових навичок письма; у багатьох школярів відображення форми літер далеке від зразка; деякі з учнів забувають, плутають написання окремих літер, їхні рухи скуті, лінії ними проводяться з великим напруженням, швидкість письма знижена.

Як наслідок, письмо молодших школярів стає неохайним, нерозбірливим, а швидкість не задовольняє навчальні потреби дітей з урахуванням їхніх вікових особливостей. Подолати ці недоліки покликана саме хвилинка каліграфічного письма – одна із форм удосконалення навички каліграфічного письма.

Ми свідомі того, що стаття не вичерпує глибини проблеми і доцільним є подальше її дослідження.

Список літератури:

1. Буркацька Т. П. Хвилини каліграфії, повторення вивченого [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://schymkivzi2.ucoz.ua/load/metodichna_skarbnicja/pochatkova_shkola/khvilinki_kaligrafiji_u_pochatkovij_shkoli_burkacka_t_p/13-1-0-15
2. Єдині зразки каліграфічного письма цифр, українських і російських букв та їх з'єднань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rivne-pochatkov.ucoz.ru/load/edini_zrazki_kaligrafichnogo_pisma_cifr_ukrajinskikh_i_rosijskikh_bukv_ta_jikh_zquotednan/1-1-0-3
3. Кирей І. Ф. Методика викладання каліграфії в початковій школі: навч. посібн. / І. Ф. Кирей, В. А. Трунова. – К., 1996. – 143 с.
4. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Методичні рекомендації. – К., 2002. – С. 23–31.
5. Мовчун А. Каліграфія та етимологія? Так, цікаво і потрібно! // Поч. школа. – 2002. – №1. – С. 16–19.
6. Український педагогічний словник / [авт.-уклад. С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
7. Хоменко Т. П. Хвилини каліграфії та доброти за творами В.Сухомлинського (для учнів 2 класу) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.teacherjournal.com.ua/shkola/pochatkov-navchannya-ta-vixovannya/11759-xvilinki-kaligraf-ta-dobroti-za-tvorami-vsuxomlinskogo-dlya-uchniv-2-klasu.html>

Рожнова В.Н., Демидчик Г.С.

Глуховский национальный педагогический университет имени Александра Довженко

КАЛЛИГРАФИЧЕСКИЕ МИНУТКИ – ОДНА ИЗ ФОРМ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ГРАФИЧЕСКИХ НАВЫКОВ ПИСЬМА

Аннотация

Исследовано одну из форм совершенствования каллиграфического письма – каллиграфические минутки и особенности их проведения в начальных классах. Изучен опыт ведущих учителей-методистов.

Ключевые слова: письмо, каллиграфические минутки, требования к графическим навыкам.

Rozhnova V.M., Demydchik H.S.

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

CALLIGRAPHIC MOMENTS – ONE OF THE FORMS OF IMPROVING WRITING SKILL GRAPHICS

Summary

Studied a form of calligraphy writing improvement – calligraphic moments and their conduct in the primary school. Studied the experience of leading teachers.

Keywords: writing, calligraphic moments, demands to graphic skills.

UDK [378.147:371.26](94)

ASSESSMENT OF THE PROSPECTIVE LANGUAGE TEACHERS' LEARNING ACHIEVEMENTS AT AUSTRALIAN UNIVERSITIES

Semenchenko T.O.

Kharkiv National Pedagogical University named by G. S. Skovoroda

The article reveals the nature of the assessment of the prospective language teachers' learning achievements, the principles of assessment of the Bachelor's and Master's students' learning achievements. The types and forms of the prospective language teachers' achievements assessment are classified. The samples of assessment tasks for prospective language teachers are given.

Keywords: assessment, prospective language teachers' learning achievements, types and forms of prospective language teachers' achievements assessment, assessment tasks, portfolios.

The rationale. Ukraine aims to comply with the world standards concerning the quality of educational services provided by higher educational institutions. So far, there have been the researches mainly exploring the scope and the nature of teacher education in English speaking countries of the Western Europe and North America (N. Avsheniuk, V. Bazurina, I. Gushlevska, V. Dykan, I. Zadorozhna, L. Karpynska, T. Koshmanova, O. Leontyeva, N. Mukan, S. Nagach, T. Osadcha, A. Sokolova and N. Yatsyshyn etc). Nowadays the whole world can witness a diverse and rapid growth of Australia, and this country has already obtained the world acknowledgment of its high-class higher education. However, the issues of teacher education in Australia have not been studied yet.

The analysis of the last publications. Ukrainian and Russian scientists have only begun to scratch this surface, namely they have dealt with school education reforming (A. Volkova), gifted children teaching (A. Pereverzev), multicultural teacher education (L. Golub), the trends of higher education reforming (S. Koreshkova) etc.

The aim of the article is to reveal the scope and the nature of assessment of prospective language teachers' learning achievements assessment at Australian universities.

The delivery of the main data. In Australia, they define the quality of higher education considering the degree of the educational aim fulfillment and the value of this fulfillment [3, p. 6]. The main approaches relating to the higher education quality definition are outlined in the concept "Repositioning quality assurance and accreditation in Australian higher education", which was elaborated by Australian Ministry of Education, Training and Youth [3]. Pursuant to this concept, in the course of acquiring the high quality higher education, the students develop the features that reflect their professional competence, social values and the prospective capability to satisfy the society needs and create conducive conditions for the personal growth as well.

The analysis of the publications has shown that Australian pedagogy distinguishes between the terms "students' learning achievements" and "students' learning outcomes". The term "learning achievements" denotes the quality of the knowledge and skills obtained in the end of a module or a degree, whereas, the term "learning outcomes" is used to refer to the quality of knowledge, skills and values, which students need to acquire after a module or a degree completion [2, p. 9].

The level of the students' learning achievements is determined in the course of assessment that supposes diagnosis and record of the achievements. The